

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

ויילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

ויילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

דף פ"ד

מניין שאין העומר קרב אלא מתבואת שנה זו

לדעת רבי יוחנן – דין זה למד **מהכתוב**, "כִּרְמֶל תִּקְרִיב אֶת מִנְחַת בְּכוֹרֶיךָ", שכרמל היינו תבואה רכה, כלומר חדשה, ומבואר בכתוב שבשעת הקרבת העומר תהא כרמל, וזה יתכן רק אם העומר קרב מתבואת שנה זו.

לדעת רבי אלעזר – דין זה למד **מהכתוב**, "וַהֲבִאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן", המלמד שיהא העומר קרב מתבואה שעתה הוא זמן ראשית קצירה, כלומר מתבואת שנה זו, שעתה מתחילים לקוצרה, ולא מתבואת שנה שעברה, שכבר נסתיים זמן קצירתה.

לדעת הברייתא – דין זה למד **מהכתוב**, "בְּכוֹרִים", [מלשון בכור וראשון], המלמד, שתהא התבואה ראשונה, וזה יתכן אם היא תבואת שנה זו, אבל אם היא תבואת שנה שעברה, אינה ראשונה, שכבר קרבו הרבה מנחות מתבואת שנה שעברה.

מאיזו תבואה העומר קרב בשביעית

לדעת האומרים, שאין העומר קרב אלא מתבואה חדשה של ארץ ישראל – אף על פי שאמרה תורה לעניין פירות שביעית, "וַהֲיִתָּה שְׁבַת הָאָרֶץ לְכֶם לְאֶכְלָה", ללמד, שאסור לשורפם ולהפסידם אלא לאוכלם בלבד, מנחת העומר קרבה מתבואה חדשה של ארץ ישראל, וקומצה מוקטר על גבי אש המזבח, כי נאמר בה, "חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם", ללמד שיש להביאה בכל שנה, ומאחר שאינה כשרה אלא מתבואה חדשה של ארץ ישראל, אף בשביעית תבוא מתבואה חדשה של שביעית. וזהו ששנינו, שומרי ספיחין בשביעית, נוטלים שכרם מתרומת הלשכה, שלא היו גידולי שביעית לצורך העומר אלא ספיחים [=גידולים שגדלו מגרגירים שנפלו בשעת הקציר של שנה שעברה], ומאחר שהיו הפקר, היה צריך לשומרם מפני החיה ומפני העניים, שלא ילקטו קודם לעומר.

ולדעת רבי יוסי ברבי יהודה המתיר להביא את העומר מתבואת חו"ל – יתכן שבשביעית אין להביאה אלא מתבואת חו"ל, שאין בה קדושת שביעית, ולא מתבואת הארץ, שיש בה קדושה, ואסור לשורפה. [תוס']

מנחת העומר באה מהשעורים

לדעת רבי אליעזר – דין זה, שמנחת העומר באה מהשעורים, למד בגזרה שווה, שכן פרשת מנחת ביכורים שבתחילת ספר ויקרא ["וְאִם תִּקְרִיב מִנְחַת בְּכוֹרִים לַה' אָבִיב קְלִי..."] מדברת במנחת העומר, ונאמר בעניין "אָבִיב", וכן נאמר במכת ברד שהיתה במצרים, "כִּי הִשְׁעָרָה אָבִיב", וכשם ש"אָבִיב" האמור במצרים הוא בשעורים, כך ה"אָבִיב" האמור במנחת העומר הוא שעורים.

ולדעת רבי עקיבא – דין זה שמנחת העומר באה מן השעורים, למד בבניין אב, שכן מצינו במנחות יחיד, מנחת חובה מחטים [מנחת חוטא], ומנחת חובה משעורים [מנחת סוטה], והוא הדין לציבור, שמביאים מנחת חובה מחטים [שתי הלחם], שיביאו מנחת חובה משעורים, ואם כן, מנחת העומר שלא נתפרש ממה באה, היא המנחה הבאה משעורים.

דבר אחר – על כרחך מנחת העומר באה מן השעורים, שהרי בשתי מנחות נאמר שיבואו ראשונות מן החדש, במנחת העומר נאמר, "וַהֲבִאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן", ללמד, שתהא תחילה לתבואה החדשה, וכן נאמר בשתי הלחם, "וַיְבִיֹם הַבְּכוֹרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה", ללמד שתהא המנחה בכורה לתבואה החדשה, ולא יתכן שיבאו שתי המנחות מן החטים, שאם כן רק הראשונה היא מנחה ראשונה מהחדש, ומאחר שבשתי הלחם מפורש שבאות מן החטים, שנאמר בהם "סֻלַּת", [וסולת היא מחטים], על כרחך מנחת העומר באה מן השעורים.

דברים שאין להביא עד אחר

הקרבת שתי הלחם בשבועות

א-ב. מנחות מחיטים או משעורים של תבואה חדשה.

בעניין שתי הלחם נאמר, "קִרְבַּן רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֹתָם", ללמד, שהם הקרבן הראשון מהתבואה

חדשה של השנה, ואין מביאים מנחות מתבואות

חדשות של השנה, עד אחר הקרבת שתי הלחם.

וכן נאמר בהם שתי פעמים, "וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה
חֲדָשָׁה", "בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה", ללמד,
שקרבו זה הוא הקרבן הראשון מתבואה חדשה,
וקודם לכל שאר קרבנות מתבואה חדשה, הן
למנחות הבאות מחיטים, והן למנחות הבאות
משעורים, [מנחת קנאות].

ג-ד ביכורים הבאים מקציר חיטים או קציר

שעורים [של השנה].

נאמר בעניין שתי הלחם, "וְחָג שִׁבְעַת תַּעֲשֶׂה לָךְ בַּכּוֹרֵי
קֶצֶר חִטִּים", ללמד, שהם ראשונים לכל דבר
הבא מקציר חיטים, ומכאן שאין מביאים ביכורי
קציר חיטים קודם לשתי הלחם.

ונאמר, "וְחָג הַקֶּצֶר בַּכּוֹרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע
בְּשָׂדֶךָ", ללמד, ששתי הלחם ראשונים אף לשאר
דברים הנקצרים שזרעת, כלומר אף לביכורי
קציר שעורים.

ומכל מקום, אין ללמוד מכאן שדווקא **כשזרעת**
בידים לא תביא קודם שתי הלחם, אבל אם **עלו**
מאליהם תביא אף קודם לשתי הלחם, שנאמר
"בְּשָׂדֶךָ", ללמד, שכל שגדל בשדה דינו כן, שאינו
בא קודם שתי הלחם.

ולא רק מה שגדל **בשדה**, אלא אף מה שגדל **בגג**
ובחורבה ובעציץ ובספינה דינו כן, שנאמר,
"בַּכּוֹרֵי כָּל אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יָבִיאוּ לְהִ' לָךְ יִהְיֶה כָּל
טְהוֹר בְּבֵיתְךָ יֶאֱכְלֶנּוּ", ללמד שכל הביכורים דינם
שווה, וכשם שאין להביא קודם לשתי הלחם,
ביכורי קציר חיטים ושעורים שגדלו בשדה, כך
אין להביא קודם לשתי הלחם, ביכורי קציר
חיטים ושעורים שגדלו בשאר מקומות.

< **מלשון הברייתא משמע, שדין זה, שאף מה**
שגדל בגג ובחורבה ובעציץ ובספינה, נאמר
לעניין ביכורים, שמכל אלו לא יביא ביכורי
חטים ושעורים קודם הקרבת שתי הלחם, אבל
אחר הקרבת שתי הלחם יוכל להביא מהם
ביכורים.

< **אולם יש אומרים, שביכורים שבאו ממקומות**
אלו אינם קדושים אף דיעבד, [כפי שיתבאר
בעזה"י להלן], ולדבריהם, הדין הזה של גידולי גג
וחורבה ועציץ וספינה, נאמר לעניין מנחות בלבד,
שאין להביא משם תבואה למנחות עד שתי
הלחם, אבל לעניין ביכורים, אין מביאים משם
אף אחר שתי הלחם.

- ולדעה זו, רב מרשיא מבאר, שהכתוב הזה
מדבר גם בבכורים וגם במנחות, וכך הוא
מתפרש, "בַּכּוֹרֵי" היינו בכורים, "כָּל אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יָבִיאוּ לְהִ'" היינו מנחות, "לָךְ יִהְיֶה"
זה דין המנחות, הנאכלות רק לכהנים, "כָּל טְהוֹר
בְּבֵיתְךָ יֶאֱכְלֶנּוּ", זה דין הביכורים, הנאכלים גם
לבני ביתם של הכהנים. [אבל אי אפשר להעמיד
את כל הכתוב במנחות בלבד כי המנחות אינן
נאכלות אלא לכהנים ולא נוכל ליישב את
המילים "כָּל טְהוֹר בְּבֵיתְךָ יֶאֱכְלֶנּוּ".]

- ולדברי רב מרשיא, כל הכתוב מדבר במנחות,
ומה שנאמר בו, "כָּל טְהוֹר בְּבֵיתְךָ יֶאֱכְלֶנּוּ", אינו
מדבר בבכורים, אלא בלחמי תודה, הנאכלים
לכל טהור.

ה-ו. נסכים מתבואה חדשה וביכורי פירות

האילן [של השנה].

נאמר, "וְחָג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׂנָה בְּאֶסְפֵּךָ אֶת
מַעֲשֵׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה", והכוונה לאסיפת כל דבר,
ובכלל זה לאסיפת יין לנסכים, ולאסיפת שאר
פירות האילן, שמביאים מהם ביכורים. אי"נ
הכוונה לאסיפת יין ופירות האילן, כי בחג זה זמן
אסיפתם.

ומתוך שנאמר "מַעֲשֵׂיךָ" גם בכתוב, "וְחָג הַקֶּצֶר
בַּכּוֹרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בְּשָׂדֶךָ", יש ללמוד
בגזרה שווה, שכשם שהדברים האמורים לעניין
ביכורי קציר חטים, אינם באים אלא אחר שתי
הלחם, כך הדברים האמורים כאן, כלומר יין
ופירות האילן, אינם באים לנסכים ולבכורים
אלא אחר שתי הלחם.

פירות הכשורים להבאת ביכורים

בעניין הבאת הבכורים נאמר, "וְלִקְחֶתָּ מִרְאֲשֵׁית

כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְיֵא מֵאֶרֶץ אֲשֶׁר הִ' אֱלֹהֶיךָ נָתַן

לָךְ וְשִׁמְתָּ בְּטֶנֶא וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר הִ' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכְּוֹ

שָׁמוֹ שָׁם", ולמדו מהכתוב הזה כמה דינים.

א. מאלו מיני פירות מביאים בכורים.

מתוך שנאמר "מִרְאֲשֵׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה", יש ללמוד
שאין מביאים בכורים מכל המינים, אלא
ממקצתם, ואלו הם **שבעת המינים** המוזכרים
בכתוב, "אֶרֶץ (א) חֲטָה (ב) וּשְׁעָרָה (ג) וְגִפְנוֹ (ד) וּתְאֵנָה

(ה) וְרִמּוֹן אֶרֶץ (ו) זֵית שָׁמֶן (ז) וּדְבַשׁ [=תמרים]".

ב. מאלו מקומות מביאים את הפירות לבכורים.

< **דעת ריש לקיש ורב אחא בר אבא.**

מתוך שנאמר בכתוב בעניין בכורים "מֵאֶרֶץ",
יש ללמוד בגזרה שווה, מהכתוב "אֶרֶץ חֲטָה
וּשְׁעָרָה...", שכשם שהכתוב בעניין שבעת המינים
מדבר בדברים משובחים, כך הכתוב בעניין

הבאת בכורים מדבר בדברים משובחים, ולכן יש

להביא לבכורים **פירות משובחים**.

אבל אין הגבלה מהיכן מביא, ואף שלכתחילה, כדי שתהא ההבאה מן המובחר, יש להביא את הפירות המשובחים של המקומות המשובחים, [להוציא תמרים שבהרים שהם כחושים, ותבואה שבעמקים שהיא כחושה], מכל מקום, **אם הביא פירות משובחים של מקומות גרועים**, כגון תמרים משובחים של ההרים, ותבואה משובחת של עמקים, מאחר שהם נחשבים תבואת ארץ ישראל, **יצא ידי חובה**.

ואף על פי שהם אינם מובחרים כתמרים משובחים ותבואה משובחת של מקומות משובחים, הם קדושים לביכורים, כשם שהמביא בהמה כחושה לקרבן, היא קדושה, אף שאינה מן המובחר.

- ולפי זה הבכורים כשרים אף מהמקומות הבאים: (א) גג מערה שהוא קרקע. (ב) חורבה שעבדו את קרקעיתה. (ג) עציץ נקוב. (ד) ספינה של חרס.

- אבל מקומות שאינם נחשבים כארץ, כגון: (א) גג בית. (ב) חורבה שלא עיבדה. (ג) עציץ שאינו נקוב. (ד) ספינה של עץ – המביא מהם בכורים אינו קורא.

< **דעת רבי יוחנן ועולא**.

מלבד הדין הנ"ל, הלמד בגזרה שווה, שיש להביא בכורים מפירות משובחים, לדעת תנא אחד [שהלכה כמותו], יש ללמוד מהכתוב "מֵאֶרְצָךְ", דין נוסף, והוא, שאין כל המקומות כשרים להבאת ביכורים אלא המקומות המשובחים שבארץ בלבד, ולכן המביא מתמרים שבהרים, או מתבואה שבעמקים, או מעציץ או מספינה, לא קדשו הבכורים כלל.

דף פ"ה

כשבא משה למצרים, והתחיל לעשות את האותות לפני פרעה, היו מכשפיו סבורים, שכשפים הוא עושה, ואמרו לו יוחנא וממרא ראשי המכשפים והחרטומים, וכי תבן אתה מכניס לעפריים, [כלומר עפריים הוא מקום שיש בו הרבה תבואה, כמבואר בדף פ"ג, שהוא מקום שני במעלה להביא ממנו סולת למנחות, ואין ראוי להביא לו תבואה ממקום אחר, וכמו כן מצרים מלאה כשפים, ואתה בא להכניס לה את כשפיד].

אמר להם משה, אמרי אנשי למתא ירקא ירקא שקול, [כלומר, לעיר שגדל שם ירק הרבה, הבא ירק שלך למכור, לפי שמתקבצים שם הכל לקנות. ואף על פי שלא היו מעשיו של משה בכשפים כמעשיהם, מאחר שהם אמרו לו דברי ליצנות, השיב להם באותו מטבע].

שדות שאין מביאים מהן

תבואה לעומר ושתי הלחם

א. **בית הזבלים**.

שדות שצריכות זיבול כדי להצמיח כראוי, אין מביאים מהם תבואה לצורך העומר ושתי הלחם.

- לפירוש ראשון של רש"י כת"י, הטעם לכך הוא, שמא לא זבלו את השדה כל צורכה, ומחמת חסרון הזבל תבואתה כחושה.

- ולפירוש שני של רש"י כת"י, הטעם לכך, כי הזבל מבאיש ומקלקל את טעם התבואה.

ב. **בית השלחים**.

שדות שמי גשמים אינם מספיקים להן כדי להצמיח כראוי, וצריך להשקותן תמיד, אין מביאים מהן תבואה לצורך העומר ושתי הלחם.

- המפרשים שעל הדף לא ביארו, מדוע אין מביאים ממנה, אולם לכאורה הטעם לכך, כמו הטעם הראשון הנזכר לעניין בית הזבלים, כלומר שמא לא השקוה כל צורכה, ומחמת חסרון השקאתה התבואה כחושה.

ג. **בית האילן**.

שדות שהתבואה גדלה בהן בין אילנות, אין מביאים מהן תבואה לצורך העומר ושתי הלחם.

- לפירוש רש"י הנדפס תחילה, הטעם לכך, כי צל האילנות מונע מתבואה לגדול יפה.

- ולפירוש רש"י הנדפס מכת"י, הטעם לכך, כי האילנות יונקים את הקרקע, ומכחישים את הזרעים.

< **ומכל מקום**, אף שלכתחילה אין להביא תבואה מהשדות הללו, **בדיעבד** אם הביא מאחד מהשדות הללו, **כשר**.

עיבוד השדות שמביאים מהן

תבואה לעומר ושתי הלחם

אין מביאים את התבואה אלא משדות מודרמות, [שעומדות בארץ ישראל מדרום לירושלים, שכל ימות החורף רוב היום החמה עומדת בדרום], **וכשיעבדו אותן באופן הבא**:

< **האופן שבו יתיישבו המשנה והברייתא יחדיו**. לכאורה בדין זה יש סתירה בין המשנה

והברייתא אולם בגמרא ניסו ליישב את הדבר

שלא תהא ביניהן סתירה.

מתוך פירוש רש"י הנדפס תחילה משמע – ששדה שכבר עיבדה בעבר, והיא נוחה לעשות תבואה, כשרוצים לזרוע בה תבואה לעומר ושתי הלחם, בשנה ראשונה יחרשוה ויניחוה בורה, ובשנה השניה יחרשוה שנית 70 יום קודם הפסח ויזרעו [וזהו דין המשנה]. ושדה שעדיין לא עיבדה, ורוצים לזרוע בה תבואה לעומר ושתי הלחם, בשנה ראשונה יחרשוה ויניחוה בורה, ובשנה השניה, בראש השנה יחרשוה שנית, ויניחוה עד 70 יום קודם הפסח, שאז יחרשוה שלישית ויזרעו [וזהו דין הברייתא].

ומתוך פירוש רש"י הנדפס מכת"י משמע – שבכל אופן צריך שלוש חרישות, אלא שניתן לעשות זאת בשלוש שנים, וניתן לעשות זאת בשתי שנים. בשלוש שנים, כשיחרשו בכל שנה פעם אחת, בשתי השנים הראשונות בתחילתן, ובשנה השלישית סמוך לזריעה, 70 יום קודם הפסח. [וזהו דין המשנה]. ובשתי שנים, כשיחרשו בשנה הראשונה פעם אחת בתחילתה, ובשנה השניה שתי פעמים, פעם אחת בתחילתה, ופעם שניה סמוך לזריעה 70 יום קודם הפסח. [וזהו דין הברייתא].

והסיבה שהזריעה היא 70 יום קודם הפסח, כי אז החמה כבר מתחזקת, ומגדלת תבואה כזו, שהקנים בגובה זרת, והשיבולים ששם הגרעינים בגובה שני זרתות.

< **מסקנת הגמרא.**

מתוך מסקנת הגמרא משמע, שאין ליישב את המשנה והברייתא יחדיו, אלא חלוקות הן, ולדעת המשנה, לעולם די בשתי חרישות, כגון בשנה ראשונה חרישה בלא זריעה, ובשנה שניה חרישה וזריעה. או חצי שנה חרישה בלא זריעה, וחצי שנה חרישה וזריעה.

שדות כרזיים וכפר אחי

- מתוך פירוש רש"י הנדפס תחילה משמע, שהסיבה שלא הביאו את התבואה לעומר ממקומות אלו, אף שהיו סמוכים לירושלים [ומדרום], כי היו סמוכים לה יותר מדאי, ועל ידי זה היו מוסתרים בעמקים שבין ההרים שסביב לירושלים, ולא היתה חמה מגיעה אליהן כראוי מחמת צל ההרים.

- ומתוך פירוש רש"י כת"י משמע, שהסיבה שלא הביאו את התבואה לעומר ממקומות אלו, כי לא היו סמוכים מספיק לירושלים, אבל אם היו סמוכים לירושלים, היו על גבי ההרים שסביב לה, והיתה השמש מגיעה אליהם כראוי, ואז גם היו קרובים לירושלים משאר מקומות, ולכן היה ראוי להביא מהם, שלא לעבור על המצות.

בדיקת הסולת

כשגדלה התבואה, קוצרים, ומעמרים, ודשים, וזורים, ובוררים, וטוחנים, ומרקדים, ומביאים אותה לגזבר לבודקה אם ראויה למנחות.

לדעת התנא של המשנה – הגזבר מכניס ידו לתוכה, ואם מעלה ממנה קמח דק וגרוע, הנראה כאבק, הרי היא פסולה, עד שינפו אותה מכל האבק שבה.

ולדעת רבי נתן בברייתא – הגזבר סך ידו בשמן, ומכניסה לתוך התבואה, וכך בודקה, שאם יש בה אבק הוא נדבק בשמן.

-

תנו רבנן: **סולת שהתליעה רובה, פסולה. וחיטים שהתליעו רובן, פסולות.**

- ונסתפק רבי ירמיה, האם הולכים אחר כל הכמות, [שאם רוב סאה של חיטים התליעה, כולן פסולות, אף שיש חיטים שלא התליעו], או שהולכים אחר כל יחידה, [שכל חיטה שרובה התליעה פסולה].

כל עץ לח שנמצאת בו תולעת פסול למזבח. אבל עץ יבש מגררים את מקום התולעת והוא כשר.

הקדיש סולת או חיטים מתולעות

למנחות ועצים מתולעים למזבח

במסכת תמורה מבואר, שהמקדיש בעלי מומים לגבי מזבח, עובר משום חמשה שמות, (א) בל תקריבו, (ב) בל תקדישו, (ג) בל תשחטו, (ד) בל תזרקו, (ה) בל תקטירו ...

ונסתפק רבא, האם עניין זה נאמר רק לעניין בהמות בעלי מום, או גם לגבי תבואות ועצים הנפסלים מחמת התלעה, שהמקדישם עובר כמקדיש בעל מום.

ובדף פ"ו מבואר, שכמו כן נסתפק רבא לעניין מקדיש שמן פסול למקדש.

ובדף פ"ז מבואר שכמו כן נסתפק רבי יוחנן לעניין מקדיש יין שיש בו קמחים לנסכים.

מצווה להביא את השמן ממקום שהזיתים מובחרים, ואלו הם המקומות המובחרים:

אלפא לשמן – תקוע. [ומתוך שהיה השמן מצוי באותו מקום, והיו אנשי המקום רגילים בו, החכמה היתה מצויה בהם, כמו שנאמר "וַיִּשְׁלַח יוֹאָב בְּתִקְוָעָה וַיִּקַּח מִשֶּׁם אֲשֶׁה חֲכָמָה"].

שניה לה – לדעת אבא שאול, רגב בעבר הירדן.

וכל זה למצווה, **אבל מעיקר כל הארצות כשרות**

להביא מהן.

"וְטָבַל בְּשֶׁמֶן רְגֵלוֹ"

בברכת משה נאמר, "וּלְאֲשֶׁר אָמַר בְּרוּךְ מִבְּנֵי אֲשֶׁר יְהִי רְצוֹי אֲחִיו וְטָבַל בְּשֶׁמֶן רְגֵלוֹ", שיהא חלקו מושך שמן כמעין, ועניין זה מתבאר בגמרא על ידי המעשה הבא.

פעם אחת נצרכו אנשי לודקיא לשמן, ומינו להן פולמוסטוס [=שליח גוי] אחד. אמרו לו, לך והבא לנו שמן במאה ריבוא. והלך לירושלים, כי חשב ששם ימצא. כשהגיע לירושלים, אמרו לו בני ירושלים, לך לצור, ששם תמצא שמן משובח. והלך לצור. כשהגיע לצור אמרו לו אנשי צור, לך לגוש חלב, ששם תמצא שמן משובח. והלך לגוש חלב.

כשהגיע לגוש חלב, אמרו לו אנשי גוש חלב, לך אצל פלוני לשדה הלז, ומצאו שהיה עוזק [=חופר סביב הזית] תחת זיתיו. אמר לו, יש לך שמן במאה ריבוא שאני צריך. ענה לו, המתן לי עד שאסיים מלאכתי.

המתין עד שסיים מלאכתו. לאחר שסיים מלאכתו, הפשיל כליו לאחוריו [כדרך שכיר עני], והיה מסקל ובא בדרך, [=מפנה אבנים מן השדה כפועל ומתוך כך נראה כעני ולא כבעל הבית עשיר]. אמר לו אותו שליח, וכי יש לך שמן במאה ריבוא, כמדומה אני ששחוק שחקו בי היהודים.

כיון שהגיע מהשדה לעיר, הוציאה לו שפחתו קומקמום של חמין, ורחץ בו ידיו ורגליו, הוציאה לו ספל של זהב מליאה שמן, וטבל בו ידיו ורגליו, לקיים מה שנאמר, "וְטָבַל בְּשֶׁמֶן רְגֵלוֹ".

לאחר שאכלו ושתו, מדד לו שמן במאה ריבוא. אמר לו המוכר, כלום אתה צריך ליותר. אמר לו השליח, כן, אלא שאין לי דמים. אמר לו, אם אתה רוצה ליקח קח, ואני אלך עמך ואטול דמיו. מדד לו שמן בשמונה עשר ריבוא.

אמרו, לא הניח אותו האיש לא סוס ולא פרד ולא גמל ולא חמור בארץ ישראל שלא שכרו להביא עליהם שמן. כיון שהגיע לעירו, יצאו אנשי עירו לקלסו. אמר להם, לא לי קלסוני, אלא לזה שבא עמי, שמדד לי שמן במאה ריבוא, והרי נושה בי בשמונה עשרה ריבוא, לקיים מה שנאמר, "יֵשׁ מִתְעַשֵּׂר וְאֵין כֹּל [שנוהג בעצמו כעשיר ואין לו כלום] מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב [שנוהג בעצמו כעני ויש לו הון רב]. כגון זה, שהיה עשיר גדול, ועושה עבודת שדהו בעצמו כעני"].

שדות שאין מביאים מהן זיתים לשמן המקדש

א. בית הזבלים.

שדות שצריכות זיבול כדי להצמיח כראוי, אין מביאים מהם זיתים לצורך עשיית שמן למקדש, כי מחמת הזבל הזיתים מאוסים.

ב. בית השלחים.

שדות שמי גשמים אינם מספיקים להן כדי להצמיח כראוי, וצריך להשקותן תמיד, אין מביאים מהן זיתים לצורך עשיית שמן למקדש.

- המפרשים שעל הדף לא ביארו, מדוע אין מביאים ממנה, אולם לכאורה הטעם לכך, כמו לעניין הבאת תבואה לעומר ושתי הלחם, כלומר שמא לא השקוה כל צורכה, ומחמת חסרון השקאתה הזיתים כחושים.

ג. שדות שיש זרעים בין הזיתים.

שדות שיש בהן זרעים בין הזיתים, אין מביאים מהן זיתים לצורך עשיית שמן למקדש, כי הזרעים יונקים את הקרקע, ומכחישים את הזיתים.

< **ומכל מקום**, אף שלכתחילה אין להביא זיתים מהשדות הללו, **בדיעבד** אם הביא מאחד מהשדות הללו, **כשר**.